

Vraag deelname onderzoek: De Kindreflex in de ELZ's

https://vub.fra1.qualtrics.com/jfe/form/SV_9vG33FqlQuqcIJY

WORKSHOP KINDREFLEX
ELZ Herkenrode 8 september
Lien Schildermans & Maxime Vissers

Rollenspel: voorwerpen uitwisselen

- Ieder neemt een voorwerp, iets dat ook anderen mogen vastnemen
- Per 2, Wissel je voorwerpen uit en zeg er iets over
- Ga verder naar iemand anders, bespreek het voorwerp en voeg er iets extra aan toe
- Na 5x stoppen we de uitwisseling en mag iedereen het voorwerp en de persoon presenteren

Afspraken maken

Vragen stellen mag altijd tijdens de vorming!
Dit is een interactieve workshop/ opleiding. Onderbreek mij gerust. De ppt wordt je na de vorming bezorgd.

De workshop is voorzien tot 16u30
en nemen tussendoor een pauze.
Je mag gerust naar het toilet tijdens de workshop

Werken rond ouderschap en verontrusting kan veel emoties losmaken. Ben je geraakt of heb je het even moeilijk? Doe wat goed voelt voor jou.

Heb je vragen achteraf, dan kan je terecht bij Liv of Tina
Kindreflex.be: [Kindreflex](https://www.kindreflex.be)

Betekenis van de Kindreflex voor de groep

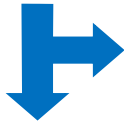
Stappen vd Kindreflex

Stap 1: voer een gesprek over de kinderen en het ouderschap

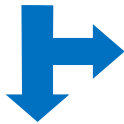
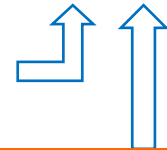

Stap 2: peil naar de veiligheid thuis en het welzijn van de kinderen

Stap 3: ondersteun de cliënt in zijn rol als ouder

Stap 4: ga verder na of er sprake is van verontrusting en bereidheid

Stap 5: herstel de veiligheid

Stap 6: betrek een gemandateerde voorziening

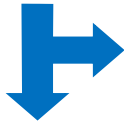
Stappen vd Kindreflex

Stap 1: voer een gesprek over de kinderen en het ouderschap

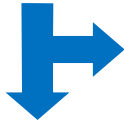
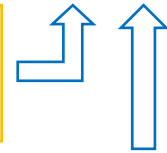

Stap 2: peil naar de veiligheid thuis en het welzijn van de kinderen

Stap 3: ondersteun de cliënt in zijn rol als ouder

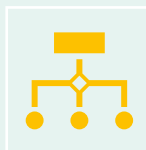
Stap 4: ga verder na of er sprake is van verontrusting en bereidheid

Stap 5: herstel de veiligheid

Stap 6: betrek een gemandateerde voorziening

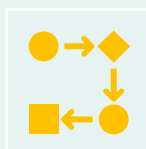
Stappenplan

Professionals doen de Kindreflex standaard bij elke cliënt.

De eerste 2 stappen van het plan worden bij voorkeur bij aanvang van de begeleiding uitgevoerd en behoren tot ieders expertise.

Professionals zetten de eerste 3 stappen standaard bij elke cliënt. De 3 vervolgstappen zijn afhankelijk van de situatie. Ze zijn niet altijd aan de orde.

De eerste 3 stappen van de Kindreflex

Stap 1: voer een gesprek over de kinderen en het ouderschap

Stap 2: peil naar de veiligheid thuis en het welzijn van de kinderen

Stap 3: ondersteun de cliënt in zijn rol als ouder

Hoe en wanneer doen jullie dit?

Vinden jullie het belangrijk om dit te doen?

Wat zou jij belangrijk vinden als kind?

Wat zou jij belangrijk vinden als ouder?

Hoe kan jij als hulpverlener een verschil maken?

Hoe doe je dit nu al?

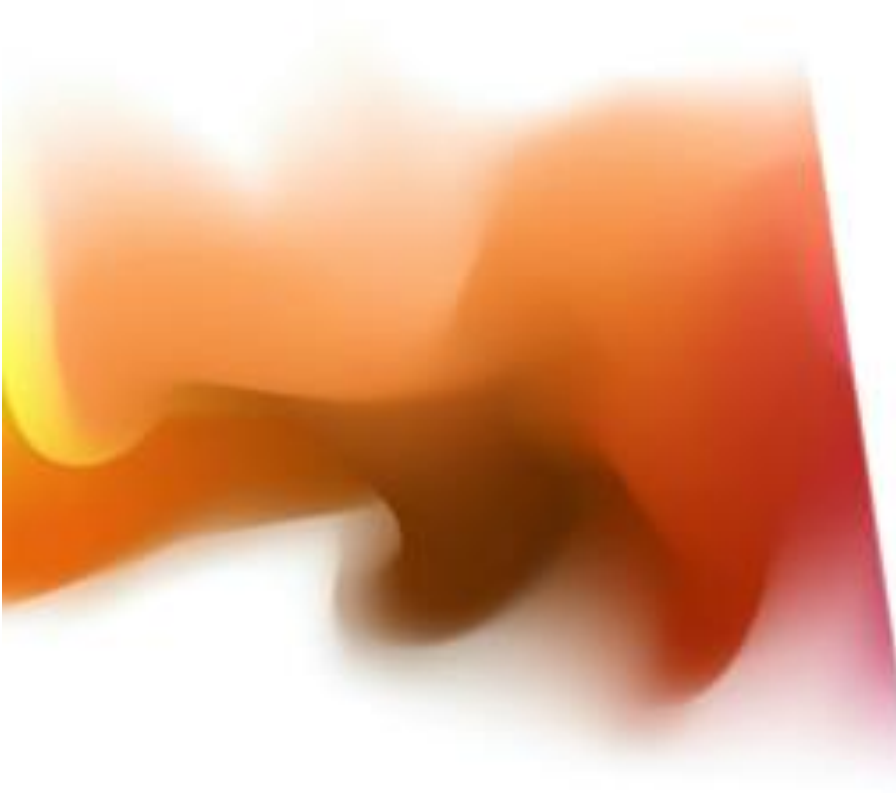
Wat gaat makkelijk? Wat heeft je al geholpen?

Wat gaat moeilijk? Waar loop je op vast? Waar bots je tegenaan?

**Stap 1: Voer een
gesprek over de
kinderen en het
ouderschap**

1

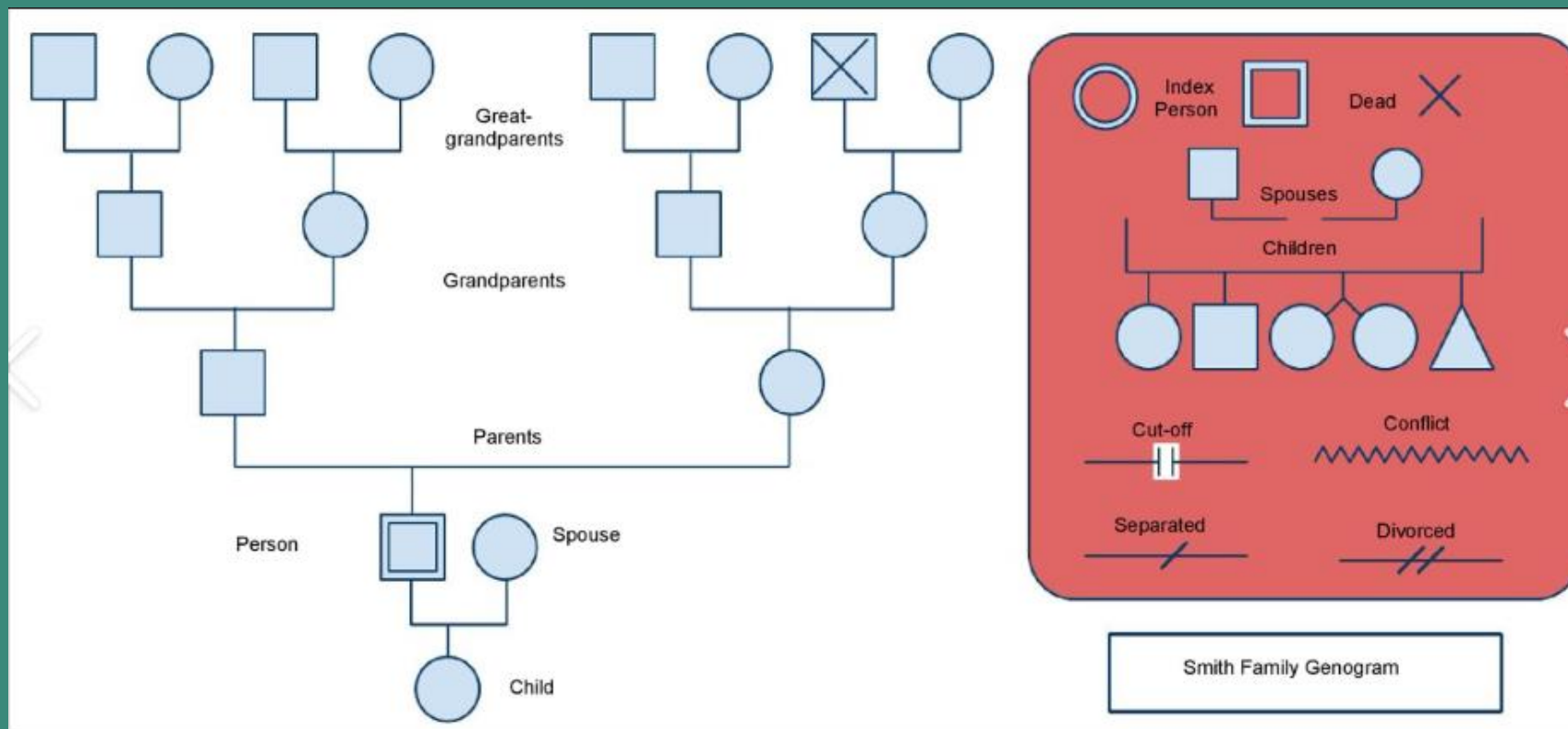
Wat is een positief gesprek voeren over de kinderen?

Oefening: wat doe je zelf in een eerste gesprek om te spreken rond de kinderen (per 2)

Stap 1 : Voer een gesprek over de kinderen en het thema ouderschap

- Ouderschap is een universeel thema en is verbindend
- Vraag tijdens het gesprek of de cliënt (deels/occasioneel) zorg draagt voor kinderen of een kind verwacht.
- Toon oprechte interesse
- Noteer relevante informatie in het dossier: het aantal kinderen, hun geboortedatum, hun naam en of ze permanent bij de cliënt verblijven. Maak een genogram.

Teken voor een casus waarbij je zorgen hebt het genogram uit?

2

**Stap 2: peil naar
de veiligheid
thuis en het
welzijn van de
kinderen**

Stap 2 Peil naar de veiligheid en het welzijn van de kinderen

- Verder exploreren, wie/wat helpt bij een mindere dag.
- Welke signalen wijzen op een niet-pluisgevoel?
 - 'Goed genoeg' ouderschap (Volgens Heiner en Bartels (1989) en Zijlstra (2012)).
 - Het framework for the assessment of children in need and their families van Gray (2001)
- Je eigen normen en waarden kunnen voor een subjectief oordeel zorgen. Bespreek dit met een collega.
- Heb je een niet-pluisgevoel over de thuissituatie? Noteer de redenen hiervoor in het dossier.

Oefening: En dan?

Alleenstaande mama is op, het lukt niet om dag te organiseren, depressieve gedachte, financieel moeilijk.

2 kinderen: jongen van 3 jaar (nog niet zindelijk) en meisje van 8 (schoolproblemen)

Wat is de impact van de situatie op de kinderen?

2e gesprek

Welke vragen kan ik stellen om zicht te krijgen op het welzijn van de kinderen?

- Hoe neem je de zorg van de kinderen op als je een mindere dag hebt? Wie brengt de kinderen dan naar school of naar de opvang? Wie kookt er?
- Hoe zorg je ervoor dat je de kinderen voldoende verzorging en veiligheid biedt en je voldoende toezicht houdt als je een mindere dag hebt? Hoe doe je dit?
- Wie kan je bellen als de zorg voor de kinderen even te veel wordt? Wat kunnen zij voor jou en de kinderen doen?
- Wat denk je dat de kinderen merken van jouw situatie? Heb je enig idee wat jouw situatie voor hen betekent? Hoe gaan ze daarmee om?
- Ben je bezorgd over de kinderen vanwege jouw situatie?

**Stap 3:
ondersteun de
cliënt in zijn rol
als ouder**

3

Oog voor de kwetsbaarheid en complexiteit van ouderschap

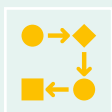
Iedere ouder wilt het beste voor zijn/haar kind.

Iedere ouder is de expert over zijn/haar eigen kind.

Het kan lastig zijn voor alle ouders.

Het beste willen, wil niet zeggen dat het beste doen altijd lukt.

STAP 3 Ondersteun de cliënt in zijn rol als ouder

- Vraag regelmatig naar de kinderen en het ouderschap.
- Bespreek de impact van de situatie op de kinderen.
- Betrek de kinderen en ondersteun hen waar nodig.
- Betrek andere relevante personen uit de context van de cliënt (bv. partner, grootouders, buur, vriend) en ondersteun hen waar nodig.
- Betrek wanneer nodig een andere voorziening voor ondersteuning van de cliënt.
- Help de client om de veerkracht van de kinderen te vergroten (veerkracht tips)
- Noteer in het dossier hoe je de cliënt ondersteund hebt in zijn rol als ouder.

4 veerkracht tips (familieplatform)

Informatie

Ruimte voor
gevoelens

Vertrouwens-
persoon &
Steun

Kind kunnen
zijn

Waarop kan je inzetten om ouderschap te versterken?

Ouderschap versterken

Ouderschap versterken

Iedere ouder is gebaat bij deze factoren die ouderschap helpen versterken. Ze helpen voorkómen dat stress stapelt en dat kinderen ACE's meemaken.

Zet in op het versterken van ouders, in beleid én praktijk! Zo draag je eraan bij dat kinderen gezond en veilig opgroeien.

Heb oog voor de kwetsbaarheid en complexiteit van ouderschap

Help stressfactoren voor ouders reduceren

Bied sociale en praktische steun aan ouders

Geef ouders informatie over effect van eigen ACEs op opvoeding

Zorg voor passende hulp aan ouders met eigen ACEs

Help ouders opvoedvaardigheden ontwikkelen

Draag bij aan een maatschappij die solidair is met ouderschap

A photograph of a family walking away from the camera in a grassy field during sunset. The father on the left wears a grey jacket and jeans. The mother on the right wears a blue and white checkered shirt and brown pants. A young girl in a blue sweater and a pink flower headband holds hands with both parents. The scene is bathed in warm, golden light.

**Welke diensten ken je in je regio die je kan
inschakelen om ouderschap te versterken?**

Welk laagdrempelige diensten bestaan er voor de ondersteuning van ouderschap

Centrum voor kinderzorg en gezinsondersteuning

www.kindengezin.be/nl/professionelen/sector/centrum-voor-kinderzorg-en-gezinsondersteuning

Kind en Gezin

www.kindengezin.be/nl

Centrum Algemeen Welzijnswerk

www.caw.be/hoe-wij-helpen/preventie/

Opvoedingslijn

➤ www.opvoedingslijn.be > vragen@opvoedingslijn.be > 078 15 00 10 ma tot vr: 10-13u, 14-17u do: 10-13u, 14-17u, 19-21u

Huis van het Kind

Onthaalpunten jeugdhulp: Doetertoe en Winstroom

1Gezin 1Plan

Regel praktische en sociale steun aan ouders

- Dit kan gaan van hulp bij administratie, plannen kinderopvang/activiteiten, ontmoeting...
- **Diensten die je hiervoor kan inschakelen:**
 - CAW's
 - OCMW's
 - Mutualiteit
 - Huis van het Kind
 - Ontmoetings/inloopcentra
 - 1G1P

A high-angle photograph of six bright orange plastic chairs with black metal legs, arranged in a circle on a dark grey tiled floor. The chairs are empty and cast soft shadows. In the center of the circle, the word "PAUZE" is written in a green, sans-serif font inside a white rectangular box.

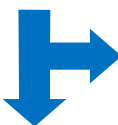
PAUZE

STAPPEN VAN DE KINREFLEX

Stap 1: voer een gesprek over de kinderen en het ouderschap

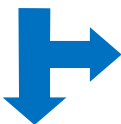
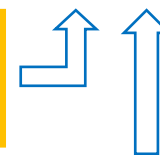

Stap 2: peil naar de veiligheid thuis en het welzijn van de kinderen

Stap 3: ondersteun de cliënt in zijn rol als ouder

Stap 4: ga verder na of er sprake is van verontrusting en bereidheid

Stap 5: herstel de veiligheid

Stap 6: betrek een gemandateerde voorziening

Stap 4 :ga verder na of er sprake is van verontrusting

- Verzamel extra gegevens om een inschatting te kunnen maken van de situatie. Kijk daarbij naar risico- en beschermende factoren. En maak eventueel gebruik van een assessment-instrument dat blinde vlekken in beeld brengt.
- Beluister sleutelfiguren (partner, kinderen, grootouders, ...) Wanneer je kinderen betrekt heb je daar hun toestemming voor nodig. Kinderen vanaf 12 jaar mogen immers al heel wat zelf beslissen.
- Bespreek resultaten eerst met een collega hulpverlener of expert voor je opnieuw in gesprek gaat met de cliënt.

Stap 4 ga verder na of er sprake is van verontrusting

- Bij twijfel, neem telefonisch (anoniem) contact op met het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK) en/of het Ondersteuningscentrum Jeugdhulp (OCJ).
- Benoem je zorgen concreet in een gesprek met de cliënt en sta open voor alternatieve verklaringen.
- Beslis in teamverband of de situatie verontrustend is, en ga zo nodig na of de cliënt bereid is de situatie te veranderen.
- Noteer in het dossier of de thuissituatie verontrustend is en of er bereidheid is bij de cliënt.

Vervolg oefening: extra info

Nieuwe partner.

Geen boterhammen mee op school.
Kinderen vaak afwezig. Overleg CLB

Mama zit tussen twee vuren, wil vriend
niet kwijt. Nu eindelijk niet meer alleen.

Vriend ergert zich aan de kinderen.
Kinderen blijven dikwijls alleen thuis.

Aantal gesprekken

Oefening: Risico en beschermende factoren

Overloop de info vanuit de casus.

Vul de tabel van risico en beschermende factoren in.

Risicofactoren

Risicofactoren bij de ouder en het gezin:

- △ Ouder met een verleden van mishandeling
- △ Ouder met een lage scholing
- △ Ouder met een beperkt cognitief vermogen
- △ Ouder met een verslaving, psychisch probleem of persoonlijkheidsstoornis
- △ Ouder met een gebrek aan empathie voor het kind
- △ Ouder die op een destructieve manier met anderen omgaat
- △ Ouder met rigide en gebrekkige communicatiepatronen
- △ Gezinnen met partnergeweld
- △ Relatieproblemen bij de ouders, waaronder echt- en vechtscheidingen
- △ Zwangerschap
- △ Stressfactoren (financiële problemen, werkloosheid, gebrek aan perspectief...)
- △ Sociaal isolement

Risicofactoren

Risicofactoren bij het kind:

- △ Ongewenst kind
- △ Kind met een ziekte of handicap
- △ Kind met een lastige persoonlijkheid, gedrags- of ontwikkelingsprobleem
Stief-, pleeg- of adoptiekind
- △ Prematuur geboren kind (verhoogd risico op hechtingsproblemen)
- △ Kind tussen 0 en 3 jaar (meer kwetsbaar, afhankelijk, eisend en egocentrisch)
- △ Groot gezin van 3 of meer kinderen
- △ Beperkte sociale vaardigheden

Risicofactoren

Risicofactoren in de omgeving:

- △ Armoede
- △ Zwak sociaal netwerk
- △ Criminaliteit
 - Geweld in de leefomgeving
- △ Gebrek aan adequate kinderopvang
- △ Sommige culturen waar eer-gerelateerd geweld voorkomt
- △ Sommige culturen waar genitale verminking voorkomt

Beschermende factoren

Beschermende factoren voor de ouder en het gezin:

- ✓ Minder ernstige problematiek en milde symptomen
- ✓ Beschikbaarheid andere ouder
- ✓ Beschikbaar als ouder in stabiele periodes
- ✓ Sociale competenties

Beschermende factoren in de omgeving:

- ✓ Uitgebreid sociaal netwerk
- ✓ Contact met hulpverlening
- ✓ Positieve kijk op de samenleving

Beschermende factoren voor het kind:

- ✓ Creativiteit
- ✓ Temperament dat goed bij de ouder past
- ✓ Hogere intelligentie
- ✓ Sociale competentie
- ✓ Gedrevenheid
- ✓ Groot probleemoplossend vermogen
- ✓ Groot begrip en inzicht in zichzelf en anderen
- ✓ Positieve schoolervaringen
- ✓ Groot gevoel van zelfwaarde
- ✓ Goede band met beschermende volwassenen
- ✓ Positieve ervaringen met leeftijdsgenoten
- ✓ Veel ontspannende activiteiten
- ✓ Oudere leeftijd

Rollenspel: Kleine groepjes

Bespreek je zorgen concreet met je
client

Stap 5: Herstel de veiligheid

5

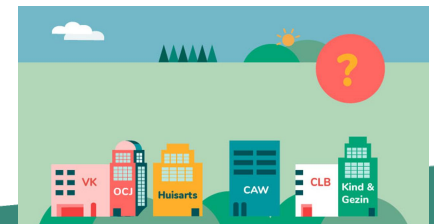

STAP 5 Herstel de veiligheid

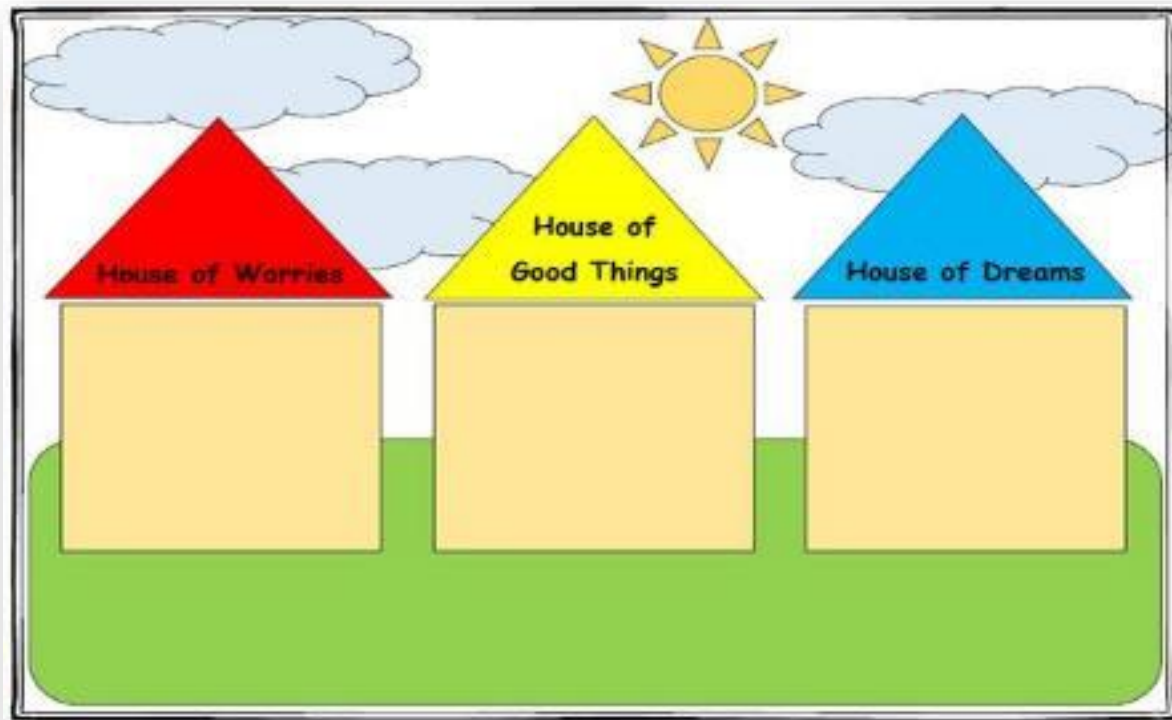
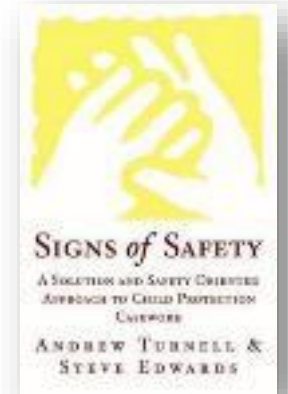
STAP 5 Herstel de veiligheid

- Creëer een veilige situatie voor de kinderen. Ga zelf met de cliënt aan de slag of betrek een gepaste hulpvoorziening.
- Ga aan de slag met de context van de cliënt en betrek het hele gezin.
- Installeer indien nodig ook hulp voor de kinderen.
- Wanneer nodig kan je telefonisch (anoniem) contact opnemen met het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK) en/of het Ondersteuningscentrum Jeugdhulp (OCJ).
- Bespreek het ouderschap regelmatig opnieuw met de cliënt, en blijf alert voor verontrustende signalen.
- Noteer de voortgang in het cliëntdossier.

Ouders helpen woorden vinden

- Signs of safety
- Symboliek: 3 huizen

3 kolommenmodel

3 kolommenmodel

Wat gaat er niet goed ? Over wat zijn er zorgen ?	Wat gaat er goed ? Wat zijn de krachten ?	Wat wil je veranderen ? Wat zijn de doelstellingen

Stap 6: Betrek een gemandateerde voorziening

6

Stap 6 Betrek een gemandateerde voorziening

- Breng de cliënt op de hoogte en bereid hem voor.
- Neem (telefonisch) contact met een gemandateerde voorziening (VK of OCJ).
- Bekijk samen met de gemandateerde voorziening welke acties je als hulpverlener kan opnemen om de veiligheid mee te herstellen.
- Noteer de vervolgacties in het cliëntdossier.

Vervolg oefening: extra info

Blauwe plekken bij client

Mama heeft geen stappen gezet naar hulp
voor de kinderen

Blijvende ongerustheid van de school, CLB ook
daar werden geen stappen opgevolgd

ongerustheid is reeds besproken in vorige
gesprekken, cliënte geeft aan begeleiding stop
te zetten

Rollenspel: kleine groepjes

Boodschap geven aan ouders (mama) dat je gaat melden.

Even een terugblik naar jullie verwachtingen

Zie jij de kinderen in elk verhaal?

Evaluatie basisworkshop Kindreflex

Contact

Vlaams Expertisecentrum
kindermishandeling VZW

Saintelettesquare 17,
1000 Brussel

info@expertisecentrumkindermishandeling.be